

jo razgrinja Tolstoj, ki nam jo razgrinjajo često tudi drugi ruski pisatelji. V njej se zrcali veseljstvo! Čez mero je kruta včasi, a potem zopet čez mero mehka. Podobna je morju, ki besni, mori in gonobi, a se drugič smehlja kakor oko nedolžnega otroka. Dih vetra je podobna, ki boža in gladi vsakega, potem pa se dvigne kot pogubonosen orkan, podirajoč vse pred seboj, kamorkoli krene. Močna je včasi ta slovanska duša, še večkrat pa obupuje v duhomorni resignaciji! A da je skoro vedno temna, da pozna tako malo solnca, tega so krive nesrečne okolnosti!

Malokdaj se priznava to na glas, pač pa občutijo in se potihem zavedajo povsod, da so pravec vsej novejši literaturi odkazali Rusi. Kolikokrat se govori pri drugih narodih o nižji vrednosti slovanskih plemen, a prav ti narodi so često ponosni, ako imajo količkaj dobrega kopista slovanskega genija! Kje bi bili Hauptmanni in mnogi drugi, če bi se ne bili učili pri Turgenjevu, Dostojevskem, Tolstem? Zlasti „Moč teme“ Tolstega je imela velikanski vpliv na svetovno literaturo. Nepresegljiva karakteristika in nad vse pomisleke vzvišena psihologija so vrline te drame. Tolstoj je proučil človeka kakor nihče drugi. Pri njegovih ljudeh ni nič narejenega, nič umetno konstruiranega, kakor n. pr. pri Ibsenovih junakih. Ibsen prilagoduje ljudi svojim nazorom, Tolstoj pa izvaja svoje ideje iz človeške narave, ki jo pozna do zadnjega kotička. To je razloček med obema in to pojasnjuje tudi, zakaj Tolstoj Ibsena tako malo — ceni.

Ono duševno prerojevanje, ki se vrši bolj ali manj neprenehoma v vsakem človeku in ki ga Tolstoj tako rad kaže na svojih junakih, je težišče tudi v drami „Moč teme“. Nikita je glavni junak v igri, okoli njega je osredotočeno vse dejanje. Nikitov notranji preobrat, njegova samoobtožba pomeni višek dramatiškega dejanja. Žal, da se dotični prizor na našem odru ni završil povsem tako, kakor bi bilo želeti! Da se velikost tega momenta ni popolnoma uveljavila, je zakrivil deloma gospod Dobrovolny kot Nikita, ki ni zadel povsem pravega tona, deloma drugo osebje, katero je s svojo malomarno ravnodušnostjo pokvarilo mogočni vtisk, ki je v tem prizoru sicer neizogiben. — Vobče pa smo bili s predstavo prav zadovoljni. Odlikovale so se zlasti gospodična Spurna in gospa Danilova in Dragutinovičeva, pa gospodje Boleška, Dragotinovič in v nekaterih prizorih g. Dobrovolny.

O drugih predstavah radi pomanjkanja prostora prihodnjič.

Dr. Fr. Zbašnik.

Med revijami

„Slovinský Tugomer a český Gero“ je naslov razpravici, ki jo je priobčil g. dr. Fr. Ilešič v 5. letošnji številki „Slovanskega Přehleda“ in v kateri primerja delo našega Jurčiča z dramo J. Jiraska. Na kratko je poročal g. dr. Ilešič o obeh delih tudi že v „Zvonu“ v 1. številki letošnjega letnika.

„Lovor“ o slovenskih književnih razmerah. Novi hrvaški leposlovni list „Lovor“ je priobčil v svoji 3. številki pod naslovom „Produkcija slovenačke književnosti“ zanimivo razpravo o slovenskih književnih odnošajih, v kateri poudarja pisec B. zlasti izredno produktivnost v slovenski književnosti, ki pa je naravna posledica tega, da imajo Slovenci razmeroma mnogo podjetnih in požrtvovalnih založnikov. „Lovor“ piše med drugim: „Pri nas morajo književniki prosjati založnike, da jim natisnejo njihova dela, ali pa jih morajo izdati v svojo izgubo, ne da bi se mogli nadejati priporočila ali kritike od strani časopisja; slovenski knji-